

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
«Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού
Covid-19 στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες»

Ονοματεπώνυμο: Τζένη Ντέτσικα

A.M.: B2014032

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Στάμου Σοφία

ΚΕΡΚΥΡΑ 2021

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτρια μου κυρία Σοφία Στάμου, για την άριστη συνεργασία και την στήριξη της στο πλαίσιο συγγραφής της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	2
Εισαγωγή	3
1ο Κεφάλαιο.....	5
Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες	5
1.1 Ορισμός και στόχοι της Δημόσιας Βιβλιοθήκης	5
1.2 Υπηρεσίες και συλλογές	5
1.3 Συνεργασίες δημοσίων βιβλιοθηκών	7
1.4 Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα	10
1.5 Πολιτική ανάπτυξης των συλλογών.....	12
Κεφάλαιο 2ο	16
Η πανδημία του Covid-19.....	16
2.1 Αλλαγές που σημειώθηκαν στην καθημερινή ζωή των πολιτών λόγω της πανδημίας του Covid-19.....	16
Κεφάλαιο 3ο.....	19
Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες	19
2.1 Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας	19
2.2 Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης	21
2.3 Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων	24
2.4 Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας.....	27
2.5 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας	29
2.6 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου.....	30
2.7 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου "Ο Παλαμηδης"	32
2.8 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας	34
Συμπεράσματα	38
Βιβλιογραφικές πηγές	40
Διαδικτυακές πηγές.....	41

Εισαγωγή

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες στη σύγχρονη εποχή έχουν προλάβει μεγάλη σημασία και διαδραματίζουν μεγάλο τόσο στη διάδοση των γνώσεων. Είναι γεγονός πως η λειτουργία μιας σωστά οργανωμένης βιβλιοθήκης αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει στην πνευματική άνοδο της τοπικής κοινωνίας. Παρά το γεγονός πως οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες είχαν σπουδαίο ρόλο στην κοινωνικής ενσωμάτωση και τον εκδημοκρατισμό, στη σημερινή εποχή ο ρόλος αυτός αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σπουδαιότητα. Σήμερα η βιβλιοθήκη οφείλει να αποτελέσει ουσιαστικό στήριγμα της τοπικής αυτοδιοίκησης και να δράσει ως σύμβουλος της δημοτικής αρχής από την οποία εξαρτάται, προκειμένου να διευκολύνει τη μετάβαση σε μια τοπική αυτοδιοίκηση on-line, ανοιχτή για τον πολίτη 24 ώρες την ημέρα, όλες τις ημέρες του χρόνου¹.

Ο κορονοϊός 2019 (Covid - 19), αναγνωρίστηκε πρώτη φορά στην πόλη Ουχάν, τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Στο διάστημα αυτό, οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες συνέχισαν να υποστηρίζουν με μεγάλη επιτυχία το εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο τους κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες για όλους².

Η παρούσα πτυχιακή εργασία χωρίζεται σε τρία κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει λόγος για τις δημόσιες βιβλιοθήκες, τους στόχους τους, τις υπηρεσίες και συλλογές που διαθέτουν. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα γίνει λόγος για τις αλλαγές στην κοινωνική και την εργασιακή ζωή των πολιτών από την εμφάνιση της πανδημίας έως και σήμερα. Στο τρίτο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν 8 δημόσιες βιβλιοθήκες και τα μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορονοϊού. Αναλυτικότερα, οργάνωσαν σε σύντομο χρονικό διάστημα τις εξ αποστάσεως υπηρεσίες, χρησιμοποίησαν κάθε κάθε πρόσφορο μέσο, από τηλέφωνα και email ως μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τηλεδιασκέψεις και υπηρεσίες 'ask a librarian'³. Τροποποίησαν το κανονιστικό τους πλαίσιο για να μην επιβαρυνθούν καθ' οιονδήποτε τρόπο τα μέλη τους, συνέβαλλαν με τα δικά τους μηνύματα στο κάλεσμα «Μένουμε σπίτι» και έδωσαν δεκάδες προτάσεις για τη δημιουργική απασχόληση των μελών τους κατά την περίοδο του εγκλεισμού, παρείχαν πρόσβαση σε αξιόπιστο ηλεκτρονικό περιεχόμενο, έδωσαν έμφαση στο ανοικτό περιεχόμενο και στηρίζαν την υπεύθυνη χρήση πηγών στις ενότητες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και εκτέλεσαν το πάγιο έργο τεκμηρίωσης των συλλογών τους και επεξεργασίας πάσης φύσεως καταλόγων.

¹ Σεμερτζάκη, Ε., 2006. Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από τη αρχαιότητα μέχρι σήμερα: σύντομη ιστορική αναδρομή. Αθήνα. Διαθέσιμο στο:

<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11609/xtes004a.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

² Βλ. <https://library.upatras.gr/news/librariesincovid>

³ Ο.π.

1ο Κεφάλαιο

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες

1.1 Ορισμός και στόχοι της Δημόσιας Βιβλιοθήκης

Αποτελεί γεγονός πως Δημόσιες Βιβλιοθήκες υπάρχουν σε πολλές κοινωνίες, με διαφορετικό πολιτισμό και σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης. Μια Δημόσια Βιβλιοθήκη αποτελεί έναν οργανισμό που ιδρύεται, υποστηρίζεται και χρηματοδοτείται την κυβέρνηση είτε από άλλους οργανισμούς της κοινότητας. Αξιοσημείωτο είναι πως προσφέρει πρόσβαση στη γνώση μέσα από πηγές και υπηρεσίες και είναι διαθέσιμη σε όλα τα μέλη της κοινότητας ανεξάρτητα από την φυλή, εθνικότητα, ηλικία, θρησκεία, γλώσσα (Unesco, 1994). Αναφορικά με τους στόχους της Δημόσιας Βιβλιοθήκης, αυτοί είναι να προσφέρει υπηρεσίες και πηγές με σκοπό να ικανοποιήσει τις ανάγκες των ατόμων για πληροφόρηση και προσωπική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων της ψυχαγωγίας και της χαλάρωσης (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2003).

Όπως αναφέρει το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες λειτουργούν σύμφωνα με κάποιες αρχές, ενώ παράλληλα λειτουργούν ως κέντρα πληροφόρησης εξασφαλίζοντας σε κάθε χρήστη πρόσβαση στην πληροφορία⁴. Αξίζει να ειπωθεί πως ανάμεσα στους στόχους των Δημοσίων Βιβλιοθηκών είναι να παρέχει ειδικές υπηρεσίες και υλικό σε όσους χρήστες δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις συνήθεις υπηρεσίες όπως: άτομα με ειδικές ανάγκες ή μειονότητες. Είναι ένας οργανισμός που ενεργεί προς κάθε κατεύθυνση για την εκπλήρωση της αποστολής του.

1.2 Υπηρεσίες και συλλογές

⁴ Σεμερτζάκη, Ε., 2006. Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από τη αρχαιότητα μέχρι σήμερα: σύντομη ιστορική αναδρομή. Αθήνα.

Οι υπηρεσίες και οι συλλογές αποτελούν τους δυο βασικούς πυλώνες στο κομμάτι της συγκρότησης των βιβλιοθηκών. Ωστόσο σημαντική είναι η συνύπαρξη και η ισορροπία ανάμεσα σε αυτά τα δύο στοιχεία. Ο στόχος τους είναι να ενισχύσουν τη δυνατότητα των πολιτών να συνδέουν την ικανοποίηση των σημερινών αναγκών τους με μια αντίληψη του ιστορικού πλαισίου τους, είτε αυτό αφορά το περιβάλλον της εκπαίδευσης, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ψυχαγωγίας, της εργασίας, ή της ζωής στο σπίτι (Unesco, 1994).

Αξιοσημείωτο είναι πως οι Βιβλιοθήκες θα πρέπει να είναι χώροι προσβάσιμοι και να παρέχουν ένα μείγμα μέσων και υπηρεσιών που θα συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση αποτελώντας πύλες στη γνώση. Επίσης θα πρέπει να αξιολογούνται με βάση τις υπηρεσίες τις οποίες προσφέρουν και το ενδιαφέρον, το οποίο συντηρούν. Ανάμεσα στις αρχές των Δημοσίων Βιβλιοθηκών είναι⁵:

- Η ευελιξία στην κατεύθυνση ικανοποίησης τοπικών αναγκών ,
- Η ανάπτυξη εύρους συλλογών (έντυπο, οπτικοακουστικό υλικό),
- Η έμφαση στην επίτευξη στόχων, οι οποίοι συνδέονται με την εκπαίδευση, τον κοινωνικό αποκλεισμό, την κοινωνική συνοχή και δια βίου εκπαίδευση
- Η σύνδεση σε τοπικό επίπεδο με άλλες βιβλιοθήκες, Πολιτιστικά Κέντρα, σχολεία, Μουσεία και Αρχεία για αντιμετώπιση των προβλημάτων από κοινού.

Θα πρέπει να σημειωθεί πως η ενσωμάτωση των έντυπων συλλογών της Δημόσιας Βιβλιοθήκης σε ηλεκτρονικό κατάλογο συμβάλλει στην ανάπτυξη της, καθώς και στη δυνατότητα να μπορούν οι χρήστες να αναζητήσουν τις πληροφορίες που επιθυμούν και να τις αποκτήσουν. Επίσης, αυτό που θα καθιστούσε τις δημόσιες βιβλιοθήκες σε υψηλή θέση ως προς την δομή και την λειτουργία της είναι να προβούν στην ανάπτυξη και βελτίωση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως να διαθέτουν ιστοσελίδα με πληροφορίες σχετικά με τη συλλογή τους, το ωράριο, την επικοινωνία. Ακόμη, η παροχή άλλων μέσων αναζήτησης όπως βάσεις δεδομένων και άλλες ηλεκτρονικές πηγές.

Επίσης, στο πλαίσιο των εξελίξεων που σημειώνονται στη σύγχρονη εποχή, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία ανάμεσα στις βιβλιοθήκες και στις υπηρεσίες πληροφόρησης. Ωστόσο, εξαιτίας της

⁵ Τροχόπουλος, Γ., 2003. Ελληνικές δημόσιες βιβλιοθήκες: από την ανάπτυξη συλλογών στη εξυπηρέτηση του κοινού. Μια πρώτη θεώρηση του νέου τοπίου. 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

πολυμορφίας που παρουσιάζουν οι δημόσιες βιβλιοθήκες, συχνά αντιμετωπίζουν ζητήματα σε τομείς συνεργασίας και για το λόγο αυτό θα πρέπει να χαραχθεί εθνική πολιτική βιβλιοθηκών.⁶

1.3 Συνεργασίες δημοσίων βιβλιοθηκών

⁶ Μέλλου, Δ., 2006. Συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών μέσα από την εμπειρία στη δημοτική βιβλιοθήκη Χαϊδαρίου. Συνεδριακό Κέντρο Λειβαδιάς.

Αποτελεί γεγονός πως μια συνεργασία μπορεί να επιφέρει περισσότερα οφέλη στις βιβλιοθήκες. Οι πολίτες έτσι θα έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και τις γνώσεις τους στο έπακρο. Κάθε δημόσια βιβλιοθήκη μπορεί να προχωρήσει στην ανάπτυξη συνεργασιών με άλλες βιβλιοθήκες ώστε να επιτύχει καλύτερα τους σκοπούς της. Πιο συγκεκριμένα, οι συνεργασίες αυτές αποσκοπούν στο να αντιμετωπίζονται οι ποικίλες ανάγκες των βιβλιοθηκών⁷.

Σύμφωνα με της διακήρυξη των IFLA/UNESCO του 1994, μια Δημόσια Βιβλιοθήκη πρέπει⁸ :

1. Να δημιουργεί και να ενισχύει τη συνήθεια της ανάγνωσης στα παιδιά από την πολύ μικρή ηλικία,
2. Να υποστηρίζει τόσο την εξατομικευμένη όσο και την αυτοκαθοριζόμενη μάθηση καθώς και την επίσημη εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα,
3. Να προσφέρει ευκαιρίες για προσωπική δημιουργική ανάπτυξη,
4. Να διεγείρει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των παιδιών και των νέων,
5. Να καλλιεργεί τη συναίσθηση της αξίας της πολιτισμικής κληρονομιάς, το θαυμασμό για τις καλές τέχνες, τα επιστημονικά επιτεύγματα και τις καινοτομίες,
6. Να παρέχει πρόσβαση στις πολιτιστικές εκφράσεις όλων των παραστατικών τεχνών,
7. Να ενθαρρύνει τον διαπολιτισμικό διάλογο και να αντιμετωπίζει ευνοϊκά την πολιτισμική ποικιλομορφία,
8. Να στηρίζει την προφορική παράδοση,
9. Να εξασφαλίζει πρόσβαση για τους πολίτες σε όλα τα είδη των τοπικών πληροφοριών της κοινότητας στην οποία ανήκουν,
10. Να παρέχει επαρκείς υπηρεσίες πληροφόρησης στις τοπικές επιχειρήσεις, τις ενώσεις και τις ενδιαφερόμενες ομάδες,
11. Να διευκολύνει την ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση της πληροφορικής και τη χρήση των υπολογιστών,

⁷ Μέλλου, Δ., 2006. Συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών μέσα από την εμπειρία στη δημοτική βιβλιοθήκη Χαϊδαρίου. Συνεδριακό Κέντρο Λειβαδιάς.

⁸ Βλ. <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-el.pdf>

12. Να υποστηρίζει και να συμμετέχει σε δραστηριότητες και προγράμματα βασικής εκπαίδευσης για όλες τις ηλικιακές ομάδες, λαμβάνοντας, εάν το κρίνει απαραίτητο, η ίδια η βιβλιοθήκη πρωτοβουλίες για τέτοιες δραστηριότητες.

1.4 Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες στην Ελλάδα

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην τοπική ιστορία κάθε περιοχής και αποτελούν ιδρύματα που συνδέονται άρρηκτα με την εκπαίδευση, τη μόρφωση και τις μαθησιακές ανάγκες τις εκάστοτε κοινότητας. Σήμερα, στην Ελλάδα λειτουργούν 46 Δημόσιες Βιβλιοθήκες, ενώ 9 από αυτές χαρακτηρίζονται ιστορικές εξαιτίας του πολύτιμου υλικού που υπάρχει στους χώρους τους. Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, υπάρχουν ακόμη 686 Δημοτικές και Κοινοτικές Βιβλιοθήκες (Εκπαιδευτική πύλη, 2009). Χαρακτηριστικό είναι πως κάποιες από αυτές λειτουργούν επιπλέον και ως κινητές βιβλιοθήκες.

Όπως αναφέρει ο Ν. 3149/10.6.2003, οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες στη χώρα μας λειτουργούν σύμφωνα με τους εξής στόχους⁹:

- 1) Να συγκεντρώνουν, να διατηρούν και να προωθούν την γνώση, την πληροφορία, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό μέσω της συνεχούς βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό δίνεται βάση στην ισότητα των ευκαιριών όλων των πολιτών, δίχως να υπάρχουν πολιτικοί, θρησκευτικοί, φυλετικοί ή άλλοι διαχωρισμοί
- 2) Να διαθέτουν μια όσο το δυνατόν πληρέστερη συλλογή που να περιλαμβάνει κάθε έντυπο, οπτικοακουστικό και ψηφιακό υλικό. Ο στόχος εδώ είναι να παρέχεται στους πολίτες πρόσβαση σε κάθε είδους γνώση σχετικά με την κάλυψη των ερευνητικών και αναγκών τους.
- 3) Να διαθέτουν υλικό προς ενημέρωση, πληροφόρηση, επιμόρφωση, διασκέδαση, συμβάλλοντας έτσι στη δια βίου μάθηση
- 4) Να προχωρούν στην ενημέρωση των τεχνολογικών εφαρμογών τους και να συμβάλλουν στη διάδοση χρήσης τους από το κοινό ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν την καλύτερη, εγκυρότερη και έγκαιρη προσφορά πληροφοριακών υπηρεσιών
- 5) Να συμβάλλουν στην ενίσχυση της αναγνωσιμότητας και στην ανύψωση του πνευματικού επιπέδου των πολιτών της περιοχής μέσω της ενεργής συμμετοχής της βιβλιοθήκης. Αυτό περιλαμβάνει την πραγματοποίηση μορφωτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων
- 6) Να παρέχουν ελεύθερη και ισότιμη πρόσβαση σε όλους τους πολίτες, καθώς και ειδικές υπηρεσίες και υλικό, σε εκείνους που δεν είναι σε θέση για οποιονδήποτε λόγο, να χρησιμοποιήσουν τις συνήθεις υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα, μια δημόσια βιβλιοθήκη θα πρέπει να διαθέτει, εκτός των

⁹ Βλ. http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/ya83064_2003.htm

άλλων, υλικό που θα απευθύνεται σε ξενόγλωσσες μειονότητες, σε ΑμεΑ ή άτομα που βρίσκονται σε φυλακές, νοσοκομεία κλπ.

7) Να προβάλουν και να προωθούν τις διαθέσιμες υπηρεσίες τους μέσω της έκδοσης ενημερωτικών εντύπων, της δημιουργίας ηλεκτρονικών ιστοσελίδων και μέσα από τη διοργάνωση ποικίλων εκδηλώσεων

8) Να φροντίζουν ώστε το προσωπικό να έχει συνεχή ενημέρωση και εκπαίδευση σχετικά με τις εξελίξεις στις επιστήμες της πληροφόρησης, στην βιβλιοθηκονομία και της πληροφορικής

1.5 Πολιτική ανάπτυξης των συλλογών

Στο πλαίσιο της πολιτικής ανάπτυξης των συλλογών των βιβλιοθηκών, θα πρέπει να πραγματοποιούνται οι εξής δραστηριότητες¹⁰:

1) Επιλογή του υλικού της Βιβλιοθήκης

Στη δραστηριότητα αυτή λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- α) η γενική θεματική κατεύθυνση ανάπτυξης της συλλογής
- β) οι ανάγκες του κοινού, οι οποίες προκύπτουν έπειτα από διαδικασίες αξιολόγησης
- γ) οι τύποι και η ποιότητα των υλικών
- δ) ο πληθυσμός
- ε) τα στατιστικά στοιχεία χρήσης των τεκμηρίων

Επίσης, αξιοσημείωτο είναι πως τόσο το υλικό των συλλογών όσο και οι υπηρεσίες που παρέχονται στο κοινό, θα πρέπει αντανakλούν τις τάσεις και την εξέλιξη της κοινωνίας, χωρίς ωστόσο να υπόκεινται κάποια πολιτική, θρησκευτική ή ιδεολογική προκατάληψη, ούτε εμπορικές πιέσεις. Τέλος, ουσιαστική παράμετρο αποτελεί η ποιότητα και η συνάφεια του υλικού και των υπηρεσιών με τις τοπικές συνήθειες και ανάγκες.

2) Προσκτήσεις

Αναφορικά με τις προσκτήσεις, αυτές πραγματοποιούνται με αγορά, δωρεά, ανταλλαγές και στη συνέχεια γίνεται η κατάθεση των αντιτύπων σε έντυπη ή άλλη ηλεκτρονική και οπτικοακουστική μορφή. Επίσης, ο εμπλουτισμός των συλλογών γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια της επιλογής του υλικού. Θα πρέπει να σημειωθεί πως σχετικά με την περίπτωση των δωρεών, η βιβλιοθήκη μπορεί να αποδεχτεί το σύνολο ή μέρος του υλικού, ενώ διατηρεί το δικαίωμα να μην αποδέχεται δωρεές που πραγματοποιούνται με σκοπού πολιτικής ή θρησκευτικής προπαγάνδας.

¹⁰ Βλ. http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/ya83064_2003.htm

3) Εισαγωγή του υλικού

Στο πλαίσιο της δραστηριότητας αυτής, αρχικά έχουμε την εγγραφή των στοιχείων στο βιβλίο εισαγωγής με απόλυτη και συνεχή αριθμητική σειρά και ο αριθμός εισαγωγής αναγράφεται στο τεκμήριο και φέρει τη σφραγίδα της Βιβλιοθήκης.

4) Καταλογογράφηση

Σύμφωνα με τον ορισμός, ως καταλογογράφηση ορίζεται το σύνολο των ενεργειών που χρειάζονται για τη δημιουργία, τη διαχείριση και τη διατήρηση ενός καταλόγου βιβλιογραφικών εγγραφών. Ο ορισμός ωστόσο αφορά τόσο τον καρτοκατάλογο όσο και τον ηλεκτρονικό κατάλογο. Η δραστηριότητα της καταλογογράφησης περιλαμβάνει ενέργειες που οδηγούν στην τοποθέτηση του τεκμηρίου στα ράφια της βιβλιοθήκης.

Επιπλέον, η καταλογογράφηση γίνεται με τη βοήθεια των αγγλοαμερικανικών κανόνων καταλογογράφησης από το πρωτότυπο αγγλικό κείμενο είτε από την ελληνική μετάφραση. Αναφορικά με την απόδοση των θεματικών όρων, αυτή γίνεται σύμφωνα με διεθνή και εθνικά πρότυπα, όπως είναι οι θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου και της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας ή άλλης Βιβλιοθήκης που ακολουθεί τα εθνικά πρότυπα.

5) Ταξινόμηση υλικού και απόδοση βιβλιογραφικών δεδομένων

Η ταξινόμηση σχετίζεται με την τακτοποίηση των τεκμηρίων από το γενικό στο ειδικό αναφορικά με το κυρίως θέμα του τεκμηρίου. Σκοπός της διαδικασίας αυτής είναι να ομαδοποιηθούν τα συσχετιζόμενα τεκμήρια, ώστε να γίνεται εύκολα ο εντοπισμός τους από τους χρήστες της βιβλιοθήκης.

Η ταξινόμηση λοιπόν πραγματοποιείται με το ταξινομικό σύστημα Dewey και ακολουθείται η εκάστοτε τελευταία έκδοση του έργου με τις αντίστοιχες ελληνικές της εγκεκριμένες προσθήκες και μεταφράσεις. Ακόμη, κάθε βιβλιοθήκη δίνει τα βιβλιογραφικά δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία φέρουν την ένδειξη της βιβλιοθήκης που τα παρήγαγε και εντάσσονται σε έναν ενιαίο κατάλογο, ο οποίος είναι διαθέσιμος για χρήση από όλες τις βιβλιοθήκες οι οποίες παίρνουν μέρος στο δίκτυο.

6) Απογραφή

Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής εντοπίζονται τυχόν φθορές και απώλειες. Η περίοδος της απογραφής πραγματοποιείται όταν η βιβλιοθήκη παρουσιάζει τη λογιότερη δυνατή χρήση και συνήθως προσδιορίζεται από τη διεύθυνση της εκάστοτε βιβλιοθήκης, σύμφωνα πάντα με τα στατιστικά στοιχεία χρήσης. Επίσης, το χρονικό διάστημα ανάμεσα στις απογραφές καθορίζεται σύμφωνα με το μέγεθος της συλλογής της βιβλιοθήκης και η διάρκεια της δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες, όπου η βιβλιοθήκη παραμένει κλειστή για το κοινό.

7) Απόσυρση

Η απόσυρση πραγματοποιείται ώστε να απαλλαχτεί η βιβλιοθήκη από πολλαπλά αντίτυπα και υλικό που δεν χρησιμοποιείται καθόλου ή χρησιμοποιείται σπανίως. Τα αίτια που οδηγούν στην απόσυρση περιλαμβάνουν τον επαναπροσδιορισμό των σκοπών και στόχων του οργανισμού, και τη διαφοροποίηση της πολιτικής ανάπτυξης της συλλογής της βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τις νέες ανάγκες της κοινότητας. Το υλικό λοιπόν απομακρύνεται από τα ανοιχτά ράφια ή τα βιβλιοστάσια που η πρόσβαση είναι ελεύθερη ή από τους αποθηκευτικούς χώρους της βιβλιοθήκης. Ο σκοπός της απόσυρσης είναι να διατηρηθεί η συλλογής ζωντανή, εύχρηστη, επίκαιρη και παράλληλα να διατηρήσει τα θετικά σημεία της βιβλιοθήκης μέσω της ισόρροπης ανάπτυξης της. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τρία στάδια: 1) την επιλογή του υλικού που θα αποσυρθεί σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια, 2) την απαλλαγή της συλλογής από το υλικό που έχει επιλεγεί, 3) την αποθήκευση του.

8) Δανεισμός

Η πολιτική δανεισμού και διαδανεισμού διαμορφώνεται από τη βιβλιοθήκη και στη συνέχεια περιγράφεται με κάθε λεπτομέρεια στον εσωτερικό οδηγό λειτουργίας της. Δικαίωμα δανεισμού έχουν όλα τα μέλη της βιβλιοθήκης που διαθέτουν την κάρτα αναγνώστη, ενώ κάθε χρήστης μπορεί να δανειστεί συγκεκριμένο αριθμό τεκμηρίων και για ορισμένο χρόνο που ορίζει ο εσωτερικός οδηγός λειτουργίας. Επίσης, ο χρόνος δανεισμού μπορεί να παραταθεί όταν τα

τεκμήρια δεν έχουν "κρατηθεί" από άλλο χρήστη. Υλικό που έχει χαρακτηριστεί ως σπάνιο, πολύτιμο, ή αποτελεί μοναδικό αντίτυπο δεν δανείζεται εκτός βιβλιοθήκης.

9) Αναγνωστήριο

Οι χώροι του αναγνωστηρίου είναι διαθέσιμοι προς τους χρήστες της είτε αυτοί κάνουν χρήση της συλλογής της βιβλιοθήκης είτε δικού τους υλικού. Επίσης, η βιβλιοθήκη εξασφαλίζει στους χρήστες της ικανοποιητικές συνθήκες για τη χρήση του αναγνωστηρίου, όπως κατάλληλο εξοπλισμό και περιβαλλοντικές συνθήκες. Επιπλέον, όσοι επιθυμούν να διαβάσουν σπάνια βιβλία και χειρόγραφα θα πρέπει να το κάνουν αποκλειστικά στο χώρο του αναγνωστηρίου.

Κεφάλαιο 2^ο

Η πανδημία του Covid-19

2.1 Αλλαγές που σημειώθηκαν στην καθημερινή ζωή των πολιτών λόγω της πανδημίας του Covid-19

Αποτελεί γεγονός πως το 2020 ήταν μια χρονιά που άλλαξε με απότομο τρόπο που άλλαξε την αντίληψη των πραγμάτων σε όλα τα επίπεδα. Τον Μάρτιο του 2020 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακήρυξε την πανδημία του κορονοϊού SARS-CoV-2 ως πανδημία αλλάζοντας τη ζωή των πολιτών όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και ολόκληρου του πλανήτη¹¹. Αναλυτικότερα, επιβλήθηκαν για την καταπολέμηση της εξάπλωσης του κορονοϊού και την εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των πολιτών, επιβλήθηκαν lockdown, η χρήση μάσκας τόσο σε εσωτερικούς όσο και σε εξωτερικούς χώρους, η απομόνωση ασθενών, η τηλεργασία και ο εμβολιασμός. Οι αλλαγές λοιπόν που προκλήθηκαν σε κάθε τομέα της καθημερινότητας μας ήταν τεράστιες¹².

Αναφορικά με τα συμπτώματα της νόσου, οι περισσότεροι άνθρωποι εμφάνιζαν συμπτώματα παρόμοια με εκείνα της γρίπης. Ανάμεσα σε αυτά ήταν ο πυρετός, ο βήχας, η κόπωση, η μυαλγία, ο πονοκέφαλος και σε σοβαρές περιπτώσεις ο κορονοϊός μπορούσε να προκαλέσει σε πνευμονία, σε σύνδρομο οξείας αναπνευστικής δυσχέρειας, ακόμη και σε θάνατο. Ωστόσο, θα πρέπει να ειπωθεί πως ο συγκεκριμένος ιός σε πολλούς ασθενείς δεν παρουσίασε συμπτώματα και οι ασυμπτωματικοί επιβεβαίωσαν ότι νοσούσαν μέσω των τεστ. Σύμφωνα με τους ειδικούς ο χρόνος από την μόλυνση μέχρι την εμφάνιση των πρώτων συμπτωμάτων κυμαίνεται από 1-14 ημέρες. Αξίζει να ειπωθεί πως μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί περισσότερα από 5.000.000 θανάτους σε παγκόσμιο επίπεδο και περισσότερα από 400.000.000 κρούσματα (WHO, 2022). Επίσης, στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί περισσότερα από 2.000.000 κρούσματα και περισσότεροι από 20.000 θάνατοι.

Επίσης, όπως και σε άλλες χώρες του κόσμου, έτσι και στην Ελλάδα εφαρμόστηκαν μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης που αποσκοπούσαν στο να περιοριστεί η εξάπλωση του ιού μέσω της ελαχιστοποίησης της στενής επαφής ανάμεσα στους πολίτες¹³. Έτσι, επιβλήθηκε στη χώρα μας καραντίνα και ταξιδιωτικοί περιορισμοί με πολλές κυβερνήσεις να επιβάλουν ή να συνιστούν κοινωνική απομάκρυνση σε μέρη που είχαν πληγεί από τον Covid-19. Επίσης, στο χώρο της

¹¹ Βλ. <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/access-to-culture-during-covid-19>

¹² Vatavali, F. (2020). Impact of COVID-19 on Urban Everyday Life in Greece. Perceptions, Experiences and Practices of the Active Population. Sustainability 2020, 12(22), 9410.

¹³ Ό.π.

εκπαίδευσης αξιοσημείωτο είναι πως τα σχολεία και τα πανεπιστήμια έκλεισαν και εφαρμόστηκε η τηλεεκπαίδευση.

Επιπλέον, η ιατρική κοινότητα πρότεινε την αποφυγή επαφής με άτομα που νοσούσαν, το συχνό πλύσιμο των χεριών με σαπούνι και νερό, καθώς και τη χρήση αντισηπτικών. Αναφορικά με τα άτομα που μολύνθηκαν συστήθηκε να μείνουν στο σπίτι στην περίπτωση που δεν εμφάνιζαν σοβαρά συμπτώματα και να ενημερώσουν έναν πάροχο υγειονομικής περίθαλψης για επίσκεψη¹⁴.

Στον εργασιακό τομέα, σύμφωνα με τον Λαλιώτη (2020), η λειτουργία του δημοσίου όφειλε να παραμείνει σε εγρήγορση ώστε οι πολίτες να μπορούν να εξυπηρετούνται μέσω της παροχής των υπηρεσιών¹⁵. Το κράτος επιχείρησε να εφαρμόσει πρακτικές για τη δημιουργία ενός ψηφιακού κράτους μέσω της ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών, οι οποίες όπως αποδείχθηκε κατάφεραν να ενδυναμώσουν τη διαφάνεια, την ασφάλεια αλλά και την προσβασιμότητα των πολιτών¹⁶. Ουσιαστικά δόθηκε προτεραιότητα στο να ψηφιοποιηθούν τρεις υπηρεσίες του δημοσίου, αυτή της εξουσιοδότησης, της άυλης και εξ αποστάσεως συνταγογράφησης και της υπεύθυνης δήλωσης. Ακόμη, το κράτος προχώρησε στην ψηφιοποίηση της φορολογικής ενημερότητας ώστε οι πολίτες και οι επιχειρήσεις να κάνουν τις πληρωμές τους μέσω του διαδικτύου και απαλλάχθηκαν έτσι από την υποχρέωση να προσκομίζουν δια ζώσης τα απαραίτητα έγγραφα¹⁷.

Ακόμη, ένα σημαντικός παράγοντας που συντέλεσε στην εύρυθμη λειτουργία του κράτους ήταν η τηλεργασία. Ανάμεσα στα νομοθετήματα που εφαρμόστηκαν στη χώρα μας για την τηλεργασία ήταν : Το άρθρο 4 παρ. 2 της 11.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου. Πιο συγκεκριμένα, η συγκεκριμένη Πράξη αναφέρει πως για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας του Covid-19, οι εργοδότες είχαν το δικαίωμα να επιβάλουν την εξ αποστάσεως εργασία. Επίσης, σύμφωνα με την Πράξη Νομοθετικού περιεχομένου της 22.08.2020, οι υπάλληλοι του δημοσίου, οι οποίοι ανήκαν στην κατηγορία των ευπαθών ομάδων μπορούσαν να στείλουν ακόμη και ένα email στον εργοδότη τους και να του γνωστοποιήσουν την απόφαση τους να εργαστούν εξ αποστάσεως. Ακόμη, σύμφωνα με την εγκύκλιο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, οι επιχειρήσεις που είχαν έδρα σε οποιαδήποτε Περιφερειακή Ενότητα της Ελλάδας, υποχρεώθηκαν έως το τέλος Μαρτίου 2021 να εργαστούν αποκλειστικά μέσω τηλεργασίας. Αξίζει να σημειωθεί πως

¹⁴ Ό.π.

¹⁵ Laliotis, I. (2020). "The Covid-19 pandemic in Greece". Munich Personal RePEc Archive, Paper No. 99754.

¹⁶ Mouroutsos, I. (2020). Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση κατά την κρίση του κορωνοϊού. HAPSc Policy Briefs Series, 1(1), 107-113.

¹⁷ Ό.π.

στην εγκύκλιο αυτή, οι δημόσιοι υπάλληλοι που διέμεναν σε περιοχές που είχαν χαρακτηριστεί ως υψηλού κινδύνου είχαν την επιλογή να εργαστούν με την τηλεργασία¹⁸.

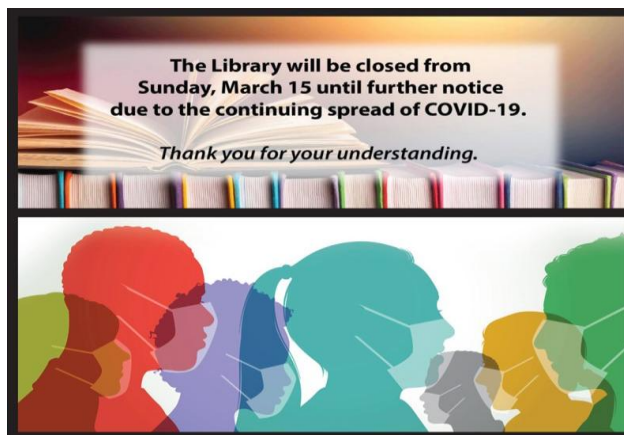
Αναφορικά με τον πολιτισμικό τομέα, χαρακτηριστικό είναι πως κατάφερε να βρει εναλλακτικές λύσεις ώστε να περιοριστεί η διασπορά του κορονοϊού, να διασφαλιστεί η ασφάλεια των υπαλλήλων και να αυξηθεί η ψηφιακή δραστηριότητα των πολιτισμικών οργανισμών. Ανάμεσα στις ψηφιακές δράσεις ήταν οι εικονικές ξεναγήσεις και ποικίλες ψηφιακές δράσεις, οι οποίες συνέβαλαν στην αλληλεπίδραση πολιτιστικών οργανισμών και κοινού¹⁹. Αξιοσημείωτες δράσεις υπήρξαν αυτές του Guggenheim Museum στη Νέα Υόρκη, όπου μέσα από το Street View της Google, το κοινό μπορούσε να «ανέβει εικονικά» την ελικοειδή σκάλα του μουσείου και να ανακαλύψει σημαντικά έργα της Ιμπρεσιονιστικής, Μεταϊμπρεσιονιστικής, Μοντέρνας και Σύγχρονης περιόδου. Επιπλέον, το National Gallery of Art, πραγματοποίησε 2 online εκθέσεις, μια που είχε θέμα την αμερικανική μόδα κατά την περίοδο 1740-1885 και μια που αφορούσε συλλογές έργων του διακεκριμένου ζωγράφου Johannes Vermeer. Ακόμη, μια σημαντική πρωτοβουλία ήταν εκείνη του Musee d'Orsay, όπου οι εικονικοί περιηγητές είχαν τη δυνατότητα να περπατήσουν εικονικά στην γκαλερί και να αντικρίσουν έργα του Monet, Cezanne, Gauguin και άλλων. Ακόμη, το Εθνικό Μουσείο Ανθρωπολογίας στο Μεξικό προσέφερε μια εικονική περιήγηση, όπου οι εικονικοί επισκέπτες είχαν τη δυνατότητα από τον καναπέ του σπιτιού τους να επισκεφτούν 23 εκθεσιακούς χώρους οι οποίοι φιλοξενούσαν σπουδαία αρχαία αντικείμενα από τον πολιτισμό των Μάγιας.

¹⁸ Λαμπαδίτη, Μ. (2020). “Τηλεργασία: Τι ισχύει για ιδιωτικό, δημόσιο τομέα και ευπαθείς ομάδες έως τις 30 Σεπτεμβρίου”.

¹⁹ Βλ. <https://time.com/5803389/museum-closures-virtual-art-coronavirus/>

Κεφάλαιο 3ο

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες

Εικόνα 1: Κλείσιμο Βιβλιοθηκών λόγω της Covid-19

2.1 Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας

Η Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας ή αλλιώς «Νικολοπούλειο», όπως λέγεται, απο το όνομα του πρώτου δωρητή της, αποτελεί μια απο τις πιο σημαντικές βιβλιοθήκες της χώρας μας. Αξιοσημείωτο είναι πως στις προθήκες της φιλοξενούνται διαμάντια της παγκόσμιας εκδοτικής και της τυπογραφίας, με ανυπολόγιστη ιστορική και πνευματική αξία²⁰.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Στη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19, η Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας ανέστειλε τις λειτουργίες για το κοινό, αλλά οι διοικητικές υπηρεσίες λειτουργούσαν κανονικά²¹. Η Βιβλιοθήκη εφάρμοσε μέτρα τα οποία ήταν υποχρεωτικά τόσο για το προσωπικό όσο και για τους επισκέπτες. Πιο συγκεκριμένα, όσοι βρίσκονταν στους χώρους της, όφειλαν να κρατούν απόσταση 1,5 έως 2 μέτρα μεταξύ τους, ενώ αν κάποιος εργαζόμενος ή χρήστης παρουσίαζε πυρετό ή βήχα, απαγορευόταν η είσοδος στους χώρους της Βιβλιοθήκης. Παράλληλα, έγινε σύσταση προς όλους για το σχολαστικό πλύσιμο των χεριών και χρήση αλκοολούχου διαλύματος μετά την επαφή με φυσικά αντικείμενα ενώ απολυμαντικό χεριών βρισκόταν στην είσοδο και στα τραπέζια του Αναγνώστηριου.

²⁰ Βλ. <http://www.andritsainalibrary.gr/>

²¹ Βλ. <http://www.andritsainalibrary.gr/category/news/>

Μια ακόμη σύσταση ήταν η κάλυψη του προσώπου με χαρτομάντιλο σε περίπτωση βήχα ή φταρνίσματος, ή, εναλλακτικά, χρήση του εσωτερικού του αγκώνα.

Ανάμεσα στις συστάσεις για την αποφυγή της διασποράς του κορονοϊού, ήταν η υποχρεωτική χρήση γαντιών και масκών τόσο από τους υπαλλήλους όσο και από τους επισκέπτες, σε όλους του χώρους της Βιβλιοθήκης. Αξίζει να σημειωθεί πως το προσωπικό απολύμαινε τις κοινόχρηστες επιφάνειες, τους υπολογιστές, τα συμπληρωματικά εξαρτήματα τους (πληκτρολόγια, ποντίκια, καλώδια, ακουστικά) μετά από κάθε χρήση με ειδικό διάλυμα. Επιπλέον, εφαρμοζόταν καραντίνα 72 ωρών για φυσικά τεκμήρια που επιστρέφονταν από δανεισμό και τοποθετούνταν σε πλαστική σακούλα και στη συνέχεια σε κουτιά με σημειωμένη την ημερομηνία παραλαβής, όπου κλείνονταν ερμητικά και αποθηκεύονταν σε ξεχωριστό χώρο.

Αναφορικά με το αναγνωστήριο, μειώθηκαν οι θέσεις αναγνωστών σε τραπέζια ανάγνωσης, προκειμένου να τηρηθούν οι προβλεπόμενες αποστάσεις και επίσης μειώθηκαν οι θέσεις Η/Υ στο Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης, προκειμένου να τηρούνται οι αποστάσεις. Η παραμονή στο παιδικό τμήμα της Βιβλιοθήκης επιτρεπόταν σε γονείς/κηδεμόνες και παιδιά μόνο για την εύρεση βιβλίων και όχι για δραστηριότητες/δημιουργική απασχόληση²².

Οι εκδηλώσεις της Βιβλιοθήκης (εκπαιδευτικά προγράμματα, ξεναγήσεις, εκδηλώσεις), δεν θα πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα που βρισκόταν σε αναστολή η λειτουργία της Βιβλιοθήκης.

²² Ο.π.

2.2 Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης

Η Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης ιδρύθηκε το 1864 και λειτουργεί σαν Δημόσια απο το 1998²³. Η συλλογή της ξεπερνά τις 22.000 τίτλους βιβλίων και απο το 2012 σε συνεργασία με άλλες βιβλιοθήκες πραγματοποιεί εκστρατείες με σκοπό την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των παιδιών και την απόκτηση γνώσης με ευφάνταστους τρόπους, παρέχοντας την ευκαιρία σε χιλιάδες παιδιά ψυχαγωγηθούν, να ανακαλύψουν, να δημιουργήσουν, να ονειρευτούν, να ταξιδέψουν σε φανταστικούς κόσμους με καράβι το βιβλίο.

Αξίζει να σημειωθεί πως η Βιβλιοθήκη αποτελεί Κέντρο πολιτισμού, πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα και διοργανώνει ανα τακτά χρονικά διαστήματα εκδηλώσεις τόσο για μικρούς όσο και για μεγάλους, ανταποκρινόμενη στις πολιτιστικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Απο το 2012 έως το 2015, πραγματοποίησε 4 καλοκαιρινές εκστρατείες, 115 δράσεις, 6.541 συμμετοχές παιδιών, με τη βοήθεια των εθελοντών και τη συνεργασία της Κινηματογραφικής Λέσχης Αταλάντης και τη στήριξη του Δήμου Λοκρών. Σύνθημά της " Η Ισχύς εν τη ενώσει..."

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Η Βιβλιοθήκη τον Οκτώβριο του 2020, με ανακοίνωση της στην επίσημη ιστοσελίδα της, ανέφερε πως οι επισκέπτες μπορούσαν να την επισκεφτούν Δευτέρα απο τις 8.15 έως της 19.45, και Τρίτη-Τετάρτη-Πέμπτη-Παρασκευή απο τις 8.15 έως 14.45²⁴. Επίσης, οι επισκέπτες έπρεπε να φορούν μάσκα υποχρεωτικά και να απολυμαίνουν τα χέρια τους με αντισηπτικό κατά την είσοδο τους στους χώρους της Βιβλιοθήκης. Για την αποφυγή συνωστισμού κατά την προέλευση, τα παιδιά που συνοδεύονταν από τους κηδεμόνες τους θα πρέπει να φοράνε μάσκα σε τη διάρκεια της παραμονής τους.

Για την καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτησή των χρηστών της Βιβλιοθήκης, υπήρχε διαθέσιμη η υπηρεσία της online κράτησης βιβλίων στο λογαριασμό τους. Διαφορετικά, μπορούσαν να

²³ Βλ. <https://network.nlg.gr/library/eantios-dimosia-vivliothiki-atalantis/>

²⁴ Βλ. <https://vivil-atalant.fth.sch.gr/%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%83%ce%b1%cf%81%ce%bc%ce%bf%cf%83%ce%bc%ce%ad%ce%bd%ce%bf-%cf%89%cf%81%ce%ac%cf%81%ce%b9%ce%bf-%ce%bb%ce%b5%ce%b9%cf%84%ce%bf%cf%85%cf%81%ce%b3%ce%af%ce%b1%cf%82-%ce%b1%ce%b4/>

αναζητήσουν στον κατάλογο τα βιβλία που τους ενδιέφεραν και να αιτηθούν στο προσωπικό της Βιβλιοθήκης να τους εξυπηρετήσει τηλεφωνικά, είτε μέσω e-mail. Επίσης, τα Αναγνωστήρια και το Κέντρο πληροφόρησης ενηλίκων και παιδιών ήταν στη διάθεση του κοινού υπό προϋποθέσεις (έως 4 άτομα στο Αναγνωστήριο και στο ΔΗΚΕΒΙ έως 2 για 30΄) ενώ οι χώροι υγιεινής παρέμειναν κλειστοί.

Στη συνέχεια, το Δεκέμβριο του 2020, λόγω των έκτακτων μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας προσέφεραν τις παρακάτω υπηρεσίες:

A) Δανεισμός κατόπιν συνεννόησης

Στο πρόγραμμα «τηλεφωνική ή ηλεκτρονική κράτηση» οι αναγνώστες είχαν τη δυνατότητα να στείλουν e-mail με τα στοιχεία των βιβλίων που εντόπισαν στον ηλεκτρονικό κατάλογο Koha, ο οποίος είναι προσβάσιμος σε 24ώρη βάση ή στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι υπάλληλοι της Βιβλιοθήκης προετοιμάζαν τα αντίτυπα των οποίων έχει γίνει κράτηση είτε μέσω του βιβλιοθηκονομικού συστήματος ή τηλεφωνικά, και στη συνέχεια οριζόταν το ραντεβού ώστε να γίνει η παραλαβή στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Τα βιβλία δανείζονταν άμεσα, εφόσον ήταν διαθέσιμα, ενώ ως προϋπόθεση για δανεισμό ήταν το κοινό να διαθέτει κάρτα μέλους.

B) Έναρξη προγράμματος: « Η Βιβλιοθήκη κοντά σας»

Το πρόγραμμα αυτό αφορούσε την κατ' οίκον διανομή. Η Βιβλιοθήκη έδινε τη δυνατότητα στα άτομα με ειδικές ανάγκες και στους ηλικιωμένους συμπολίτες, να απολαύσουν την ανάγνωση των βιβλίων που διαθέτει στη βιβλιογραφική της συλλογή, κατανοώντας τη σπουδαιότητα της μοναδικής συντροφιάς του βιβλίου στη δύσκολη κατάσταση που ζούσαμε όλοι. Στο πλαίσιο αυτό τα μέλη της Βιβλιοθήκης είχαν την ευκαιρία να επιλέξουν μέχρι δυο βιβλία από τον ηλεκτρονικό κατάλογο, τα οποία θα παραδίνονταν στο σπίτι τους από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης, τηρώντας φυσικά όλες τις απαραίτητες προφυλάξεις για τον Covid-19²⁵.

²⁵ Ο.π.

Γ) Διαδικτυακά Προγράμματα και Δράσεις για παιδιά

Τα προγράμματα αυτά πραγματοποιήθηκαν από τις αρχές του Δεκεμβρίου 2020. Αναλυτικότερα, το προσωπικό και μερικά εθελοντικά μέλη αφηγήθηκαν ιστορίες σε παιδιά σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επίσης σε κάθε παιδί που συμμετείχε στη συγκεκριμένη δράση, στάλθηκε ταχυδρομικά μια ευχετήρια κάρτα. Ακόμη, η εικαστική δράση με τίτλο «Ο κόσμος του παραμυθιού» πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικτύου²⁶.

Δ) Εικονικές ξεναγήσεις

Στο πλαίσιο της προσπάθειας να αυξηθεί η επισκεψιμότητα, η Βιβλιοθήκη πραγματοποίησε εικονικές ξεναγήσεις. Μάλιστα, πολλές εκπαιδευτικές μονάδες συμμετείχαν στο πρόγραμμα αυτό έπειτα από ραντεβού.

Στις 26 Μαΐου 2021, η Βιβλιοθήκη έπειτα από ανακοίνωση, ανέφερε τη σταδιακή επανεκκίνηση υπηρεσιών της. Στη φάση αυτή το κοινό έχει τη δυνατότητα να επιστρέψει και να δανειστεί τεκμήρια καθημερινά από Δευτέρα έως Παρασκευή 8:00-15:00. Ωστόσο, τα αναγνωστήρια παρέμειναν κλειστά, όπως και το Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης ενώ δεν πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις. Αναφορικά με τα επιστρεφόμενα τεκμήρια, έπρεπε να τοποθετηθούν στο ειδικό έπιπλο επιστροφής βιβλίων που βρισκόταν τοποθετημένο στην είσοδο της βιβλιοθήκης. Η πρόσβαση στα βιβλιοστάσια δεν επιτρεπόταν, παρά μόνο εάν υπήρχαν ερευνητικοί ή άλλου είδους σοβαροί λόγοι και η είσοδος στα βιβλιοστάσια γινόταν υποχρεωτικά με τη χρήση μάσκας. Η Βιβλιοθήκη στην επίσημη ανακοίνωση της στην ιστοσελίδα της ανέφερε γενικές οδηγίες και κανόνες υγιεινής. Πιο συγκεκριμένα, υπήρχε την προστατευτικό τζάμι στο desk δανεισμού και στα τραπέζια του Αναγνωστηρίου, συσκευή διανομής απολυμαντικού χεριών στην είσοδο και ειδικό έπιπλο επιστροφής βιβλίων²⁷.

²⁶ Βλ. <https://vivil-atalant.fth.sch.gr/%cf%85%cf%80%ce%b7%cf%81%ce%b5%cf%83%ce%af%ce%b5%cf%82-%cf%83%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%ba%ce%b1%ce%b9%cf%81%cf%8c-%cf%84%ce%b7%cf%82-%cf%80%ce%b1%ce%bd%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%af%ce%b1%cf%82/>

²⁷ Ο.π.

2.3 Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων

Η Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων μετρά περισσότερα από 190 χρόνια ίδρυσης²⁸. Με την ίδρυση της Ζωσιμαίας Σχολής το 1828, από τους αδελφούς Ζωσιμάδες, ιδρύθηκε επίσης και η Βιβλιοθήκη μέσα στο χώρο της σχολής. Στη συνέχεια, το 1938, η Βιβλιοθήκη αποσπάστηκε από τη Σχολή και συνενώθηκε με τη Βιβλιοθήκη της Ορθόδοξου Ελληνικής Κοινότητας. Μετατράπηκε σε ανεξάρτητη Βιβλιοθήκη με τον αναγκαστικό νόμο 1161/1938 και έφερε τον τίτλο «Ζωσιμαία Εν Ηπείρω Βιβλιοθήκη». Επίσης, με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, το 1940, ανέστειλε τη λειτουργία της και άνοιξε ξανά το 1959. Έπειτα, με υπουργική απόφαση εντάχθηκε στις διατάξεις του Ν. 1342/49 ως «Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων» και στεγάστηκε σε νέο κτήριο, το οποίο λειτουργεί μέχρι και σήμερα. Ο χαρακτηρισμός της ως «Ιστορική» έγινε το 2004, έπειτα από διαπιστωτική πράξη του υπουργείου.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Στις 11 Μαρτίου 2020, η Ζωσιμαία Βιβλιοθήκη με ανακοίνωση της στην επίσημη ιστοσελίδα της ανέφερε πως ενημερώνεται συστηματικά σχετικά με τις εξελίξεις για το νέο κορωνοϊό COVID-19 και λαμβάνει όλα τα απαραίτητα προληπτικά μέτρα για την υγεία των χρηστών και των εργαζομένων της και οδήγησαν στην αναστολή της λειτουργίας του Αναγνωστηρίου και των βιβλιοθηκονομικών συναλλαγών που απαιτούσαν φυσική παρουσία²⁹. Αξιοσημείωτο είναι πως οι διοικητικές λειτουργίες και υπηρεσίες, οι ερευνητικές δραστηριότητες και λοιπές εξακολουθούσαν να λειτουργούν κανονικά³⁰.

Ο κατάλογος της βιβλιοθήκης ήταν προσβάσιμος 24 ώρες την ημέρα, 7 ημέρες την εβδομάδα ενώ η πρόσβαση σε πληροφορίες από άλλους πόρους δεν ήταν διαθέσιμη από απόσταση. Το προσωπικό της βιβλιοθήκης πραγματοποιούσε αναζητήσεις που δεν είναι προσβάσιμες εξ αποστάσεως κατόπιν αιτήματος, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και τα αποτελέσματα διαβιβάζονταν μέσω e-mail³¹. Αναφορικά με τις υπηρεσίες ψηφιακού υλικού, η βιβλιοθήκη συνέχιζε να προσφέρει υπηρεσίες παράδοσης ψηφιακού υλικού σε ερευνητές. Οι επιστροφές πραγματοποιούνταν κανονικά στο κιβώτιο επιστροφής, το οποίο βρισκόταν δίπλα στην Κεντρική Είσοδο ενώ τα μέλη μπορούσαν να επικοινωνούν με τη Βιβλιοθήκη μέσω τηλεφώνου, Skype και e-mail.

²⁸ Βλ. http://zosimaialib.sch.gr/?page_id=7&lang=el

²⁹ Βλ. <http://zosimaialib.sch.gr/?cat=1&lang=el>

³⁰ Ο.π.

³¹ Ο.π/

Στη συνέχεια, με δεδομένη τη συνεχιζόμενη υγειονομική κρίση του κορωνοϊού, επαναπροσδιορίστηκε η λειτουργία της, με μέτρα πρόληψης που προέκυψαν από εμπειριστατωμένη ανάλυση των πραγματικών δεδομένων, καθώς και επιστημονικών μελετών και στοιχείων. Η βιβλιοθήκη λειτουργούσε καθημερινά στο ωράριό της, ενώ κατά την είσοδο στο χώρο οι επισκέπτες όφειλαν να απολυμαίνουν τα χέρια τους, με αντισηπτικό υγρό που υπήρχε διαθέσιμο στις εισόδους. Επίσης, η χρήση προστατευτικής μάσκας ήταν υποχρεωτική κατά την είσοδο και καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής στο χώρο. Επιπλέον, απαραίτητη ήταν η τήρηση των αποστάσεων 1,2 - 2 μέτρων μεταξύ των μελών και του προσωπικού.

Η χρήση του Δημοσίου Κέντρου Πληροφόρησης δεν ήταν δυνατή ενώ η χρήση των Αναγνωστηρίων, αποκλειστικά για το υλικό της Βιβλιοθήκης, γινόταν με σειρά προτεραιότητας και προκράτηση στο τηλέφωνο της Γραμματείας. Επίσης, απαγορευόταν η περιήγηση στα ράφια, ενώ η αναζήτηση και η ανάσυρση των τεκμηρίων πραγματοποιούνταν από τους υπαλλήλους προσωπικό της βιβλιοθήκης.

Στις 1 Οκτωβρίου 2020, ανακοινώθηκε το χειμερινό ωράριο λειτουργίας για το κοινό της. Η χρήση των Αναγνωστηρίων, αποκλειστικά για το υλικό της Βιβλιοθήκης, γινόταν με σειρά προτεραιότητας και προκράτηση στο τηλέφωνο της, με τους όρους που μέχρι τότε ίσχυαν και περιορισμό χρόνου 1 ώρα/χρήστη³².

Ψηφιακές δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα σχ. έτους 2020-21

Η «Βιβλιοθήκη Γνώσης και Συναισθημάτων» της Ζωσιμαίας Δημόσιας Κεντρικής Ιστορικής Βιβλιοθήκης Ιωαννίνων στηρίζοντας την εκπαιδευτική διαδικασία συνεχίστηκε, αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία, την υλοποίηση των εκπαιδευτικών της προγραμμάτων για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας για τη σχολική χρονιά 2020 - 2021³³. Για τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού, τα εκπαιδευτικά προγράμματα σχεδιάστηκαν και θα υλοποιηθούν μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας (Skype, Zoom) με διαδικτυακές δραστηριότητες και παιχνίδια³⁴.

Το Νοέμβριο 2020, η Βιβλιοθήκη ανέστειλε τους δανεισμούς τεκμηρίων, καθώς δεν προβλεπόταν μετακίνηση για το λόγο αυτό³⁵. Επίσης, συνέχισε να δέχεται επιστροφές των τεκμηρίων της, χωρίς όμως να θεωρεί ληξιπρόθεσμες τις χρεώσεις τεκμηρίων για όλο το διάστημα που ήταν σε ισχύ τα περιοριστικά μέτρα ενώ συνέχισε να απαντά στα ερωτήματα των πολιτών και χρηστών της μέσω τηλεφώνου και e-mail. Κατ' εξαίρεση υπήρχε αυτοπρόσωπη εξυπηρέτηση του κοινού μόνο σε

³² Ο.π

³³ Ο.π.

³⁴ Ο.π.

³⁵ Ο.π.

επείγουσες περιπτώσεις. Επίσης, συνέχισε την «εικονική τάξη», τα διαδικτυακά εκπαιδευτικά της προγράμματα και δράσεις³⁶.

³⁶ Ο.π.

2. 4 Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας

Η Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας είναι η αρχαιότερη δημόσια βιβλιοθήκη στην Ελλάδα³⁷. Η αρχή της ανάγεται στα μέσα του 18ου αιώνα, όταν στην βιβλιοθήκη της μονής της Αγίας Ιουστίνης του τάγματος των φραγκισκανών μονάχων, που βρισκόταν στο προάστιο Γαρίτσα, προστέθηκε η πλούσια βιβλιοθήκη του Κανονικού Ιακώβου Σαβερίου Κανάλ, θεολόγου και τοποτηρητή του μητροπολίτη Λατίνων. Χαρακτηριστικό είναι πως οι δυο αυτές βιβλιοθήκες, οι οποίες περιλάμβαναν πάνω από 3.500 τόμους, αποτέλεσαν το θεμέλιο λίθο της μεταγενέστερης βιβλιοθήκης «της πρώην Ιονίου Ακαδημίας». Στα ράφια της υπήρχαν πολλά συγγράμματα σχετικά με την ιατρική, καθώς πολλοί μοναχοί σπούδαζαν ιατρική και μάλιστα η ιατρική σχολή υπήρχε μέσα στο μοναστήρι όπου σύχναζαν οι γιοι των ευγενών από το 1650.

Ανίζει να σημειωθεί πως ο βενετός Doria δώρισε στο μοναστήρι όλη του την βιβλιοθήκη για «χρήση των μοναχών και των κερκυραίων πολιτών». Έπειτα, οι μοναχοί επιφορτίστηκαν να φτιάξουν οργανώσουν μια βιβλιοθήκη η οποία θα ήταν ανοιχτή προς όλους εκείνους που ήθελαν να προσέλθουν στο χώρο της για να μελετήσουν. Κατά την περίοδο της α' γαλλοκρατίας, δηλαδή από το 1797 έως το 1799, τα αγαθά μερικών καθολικών μοναστηριών, ανάμεσα στα οποία της Αγ. Ιουστίνης και Τενέδου χαρακτηρίστηκαν ως δημόσια.

Η Βιβλιοθήκη, εμπλουτίστηκε και με βιβλία πολλών άλλων μοναστηριών και έγινε Δημόσια, ενώ στα ράφια της υπήρχαν περίπου 4.000 τόμοι³⁸. Χαρακτηριστικό είναι πως πολλοί Κερκυραίοι, ανάμεσα σε αυτούς και ο Λάζαρος de Mordo, δώρισαν τις ιδιωτικές τους βιβλιοθήκες στη Δημόσια Βιβλιοθήκη της Κέρκυρας. Στη διάρκεια της β' γαλλοκρατίας, δηλαδή από το 1807 έως το 1814, η Βιβλιοθήκη προσαρτήθηκε στην Ιόνιο Ακαδημία με τη διοίκηση της να είναι στα χέρια μιας επιτροπής καθηγητών της. Ο βαρόνος Εμμανουήλ Θεοτόκης ήταν ο πρώτος διευθυντής της, ενώ ο σπουδαίος καθηγητής Latour τον διαδέχτηκε στη συνέχεια. Επίσης, ο Μιχαήλ Τριβώλης Πιέρης, μέλος της Ιονίου Ακαδημίας, ήταν για πολλά χρόνια στη θέση του διευθυντή της Βιβλιοθήκης. Την περίοδο αυτή εμπλουτίστηκε με 1600 περίπου τόμους, οι οποίοι προέρχονταν από τη βιβλιοθήκη του Προέδρου της Επτανήσου Πολιτείας, Γ. Θεοτόκη, που δωρίστηκαν από τον Ανδρέα Καλογερά³⁹.

³⁷ Βλ. <http://corfulibrary.gr/el/kerkyra-bibliothiki-about-greek/kerkyra-bibliothiki-istoria.html>

³⁸ Ο.π.

³⁹ Ο.π.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Η αναστολή της λειτουργία της Βιβλιοθήκης ήταν για το κοινό, αλλά οι διοικητικές υπηρεσίες λειτουργούσαν κανονικά⁴⁰. Οι χρήστες είχαν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τη Βιβλιοθήκη τηλεφωνικά είτε μέσω e-mail. Τον Μάιο του 2021, η Βιβλιοθήκη επανάφερε σταδιακά τη λειτουργία των υπηρεσιών της. Αναλυτικότερα η Βιβλιοθήκη λειτούργησε ξανά από Δευτέρα έως Παρασκευή 8.00-15.00. Επίσης, επιτρεπόταν ο δανεισμός και η επιστροφή βιβλίων τις ημέρες και ώρες λειτουργίας της Βιβλιοθήκης. Εντός της βιβλιοθήκης επιτρεπόταν μέχρι 8 άτομα με χρήση μάσκας και αντισηπτικού και ο μέγιστος χρόνος παραμονής στα βιβλιοστάσια ήταν 20 λεπτά ενώ το αναγνωστήριο, το Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης και οι χώροι ανάγνωσης του παιδικού τμήματος δε λειτουργούσαν⁴¹.

Επίσης, οι επισκέπτες όφειλαν να τηρούν και εκείνοι συγκεκριμένα μέτρα, όπως να μην προσέρχονται στη Βιβλιοθήκη σε περίπτωση που νιώθουν αδιαθεσία, έχουν πυρετό ή βήχα. Κατά την είσοδό τους στη Βιβλιοθήκη είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας και η απολύμανση των χεριών ενώ πρέπει να τηρείται η απόσταση των 1,5-2 μέτρων από το προσωπικό και από τα μέλη της Βιβλιοθήκης.

Η Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας κάλεσε σε συνεργασία πολίτες του νησιού, που δραστηριοποιούνται στο χώρο της συγγραφής βιβλίων, της καλλιτεχνίας, της μουσικής, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των επιστημών⁴². Με ανάρτηση της στην επίσημη ιστοσελίδα της υποστήριξε πως λόγω της πανδημίας Covid-19, αναδεικνύονται νέες ευκαιρίες και προκλήσεις συνεισφοράς. Στο πλαίσιο ενός ανοικτού δικτύου αλληλεπίδρασης, στόχος της Βιβλιοθήκης ήταν η από κοινού υλοποίηση διαδικτυακών δράσεων προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

⁴⁰ Βλ. <http://corfulibrary.gr/el/public-library-corfu-news/248-xeimerino-wrario-21-22.html>

⁴¹ Βλ. <http://corfulibrary.gr/el/public-library-corfu-news.html>

⁴² Ο.π.

2.5 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας ιδρύθηκε στις 12 Αυγούστου 1960⁴³. Η συλλογή της εμπλουτίστηκε από τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας, η οποία ενσωματώθηκε στη Δημόσια Βιβλιοθήκη. Περίπου 3.500 βιβλία δώρισε στη Βιβλιοθήκη ο σπουδαίος λόγιος κονιτσιώτης Νίκος Τσάκας και έπειτα η συλλογή εμπλουτίστηκε από δωρεές από την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας και μεμονωμένων φίλων της βιβλιοθήκης.

Κατά την τελευταία δεκαετία η Βιβλιοθήκη αναβαθμίστηκε με σκοπό να προσφέρει στους χρήστες της ποιοτικότερες υπηρεσίες. Στα ράφια της υπάρχουν 55.00 τόμοι βιβλίων, καθώς και μεγάλος αριθμός οπτικοακουστικού υλικού, και δίσκοι βινυλίου με παραδοσιακή μουσική. Η Βιβλιοθήκη πραγματοποιεί κατά καιρούς πολιτιστικά και εκπαιδευτικά προγράμματα και διοργανώνει σεμινάρια και καλλιτεχνικές εκθέσεις ποικίλου ενδιαφέροντος.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Αναφορικά με τα μέτρα προστασίας για τον Covid-19, η Βιβλιοθήκη ανέστειλε τη φυσική της λειτουργία της, ωστόσο το κοινό είχε τη δυνατότητα να επικοινωνεί τηλεφωνικά είτε μέσω e-mail είτε μέσω facebook με το προσωπικό για οποιαδήποτε πληροφορία⁴⁴. Επίσης, παρέδιδε κατ' οίκον βιβλία με κάθε ασφάλεια και τηρώντας όλα τα μέτρα προστασίας από την πανδημία. Ο κατάλογος με τα βιβλία υπήρχε στην επίσημη ιστοσελίδα της ενώ παράλληλα υπήρχαν διαθέσιμα σε ψηφιακή μορφή όλα τα τεκμήρια της κονιτσιώτικης βιβλιογραφίας, οπτικό και οπτικοακουστικό υλικό για την περιοχή και προφορικές πηγές με θέμα την ιστορία και τη λαογραφία της περιοχής. Αξίζει να σημειωθεί πως η Βιβλιοθήκη πραγματοποιούσε διαδικτυακές ημερίδες.

⁴³ Βλ.

<http://www.libkon.gr/%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%bf-%ce%b1%cf%80%ce%bf%cf%83%cf%84%ce%bf%ce%bb%ce%b7/>

⁴⁴ Βλ. <https://www.libkon.gr/news/>

2. 6 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου ιδρύθηκε το 1926 από τον Κων/νο Χριστόπουλο ή Χριστιά, και είχε την επωνυμία "Ηλειακή Βιβλιοθήκη"⁴⁵. Στη συνέχεια, το 1953, περιήλθε στο Δημόσιο. Στους χώρους της υπάρχουν περισσότεροι από 130.000 τίτλοι βιβλίων όλων των κατηγοριών, ενώ πολλά από αυτά είναι σπάνια. Μέχρι σήμερα έχει ψηφιοποιήσει 1707 σπάνια βιβλία και στις συλλογές της συμπεριλαμβάνονται και οι συλλογές των Στ. Στεφανόπουλου και Τάκη Δόξα.

Η Βιβλιοθήκη αποτελείται από 5 επίπεδα και διαθέτει κέντρο πληροφόρησης, στο οποίο πραγματοποιούνται ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Σκοπός της εκτός της ανάγκης συντήρησης και ανάπτυξης των συλλογών της, του δανεισμού του υλικού της στους χρήστες, είναι και η καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου ανέστειλε τη λειτουργία της για το κοινό, αλλά οι διοικητικές υπηρεσίες λειτουργούσαν κανονικά. Μέσα από την ιστοσελίδα της ανακοίνωνε διάφορες εκδηλώσεις που πραγματοποιούνταν κατά καιρούς διαδικτυακά. Αναλυτικότερα, σε μια ανακοίνωση της προς το κοινό ανέφερε, πως καθώς οι εξελίξεις είναι καταγιστικές, δεκάδες χιλιάδες παιδιά είναι πλέον “κλεισμένα” στο σπίτι με ορατό τον κίνδυνο να καθλωθούν ατελείωτες ώρες σε μια οθόνη⁴⁶. Έτσι, αποφάσισαν να προτείνουν τρόπους για να τα απασχολήσουν με audio books, με online παιδικές θεατρικές παραστάσεις, μαγειρεύοντας ακόμη και μπράουνι.

Εκτός από τα παραπάνω, έδωσε τη δυνατότητα ηλεκτρονικού δανεισμού, σε συνεργασία με την Εθνική Βιβλιοθήκη. Μέσα από το ηλεκτρονικό της αναγνωστήριο οι χρήστες μπορούσαν να δανειστούν 2.345 e-books μας περιμένουν στα εικονικά της ράφια. Ήδη 18.128 αναγνώστες άδραξαν την ευκαιρία και δανείστηκαν 55.129 φορές ηλεκτρονικά βιβλία από τις θεματικές κατηγορίες: Γενικά θέματα, Φιλοσοφία και Ψυχολογία, Θρησκεία, Ιστορία, Γεωγραφία, Γλώσσα, Εφαρμοσμένες επιστήμες, Λογοτεχνία, Ρητορική, Κοινωνικές επιστήμες, Φυσικές επιστήμες, Μαθηματικά, Καλές Τέχνες, Διακοσμητική και Διασκέδαση.

⁴⁵ Βλ. <https://network.nlg.gr/library/dimosia-kentriki-vivliothiki-pirgou/>

⁴⁶ Βλ. <https://www.vivliothiki-pirgou.gr/ti-kanoyme-tis-ateleiot-es-poy-eimaste-me-ta-paidia-sto-spiti/>

Από τη Δευτέρα 24 Μαΐου 2021 έγινε σταδιακή επαναλειτουργία της Βιβλιοθήκης⁴⁷. Στο πλαίσιο αυτό έγιναν οι εξής συστάσεις προς το κοινό. Πιο συγκεκριμένα, ως επιτρεπόμενος αριθμός ατόμων που μπορούν να είναι στη Βιβλιοθήκη είναι 5 άτομα στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, 2 άτομα στο παιδικό τμήμα, 2 άτομα στον ημιώροφο και 3 άτομα στο αναγνωστήριο του 1ου ορόφου⁴⁸.

Επιπλέον, η παραγγελία βιβλίων μέσω e – mail που καθιερώθηκε στο πλαίσιο της επαναλειτουργίας της Βιβλιοθήκης, συνέχιζε να λειτουργεί και τα μέλη μπορούσαν να δανειστούν έως 5 βιβλία από τον κατάλογο της βιβλιοθήκης. Επίσης, στην είσοδο της Βιβλιοθήκης υπήρχε υπάλληλος που ρύθμιζε την είσοδο των αναγνωστών. Τα άτομα που βρίσκονταν μέσα στη Βιβλιοθήκη υποχρεούνταν να έχουν φυσική απόσταση μεταξύ τους τουλάχιστον 1,5 μέτρο προς όλες τις κατευθύνσεις. Επιπλέον, απαγορευόταν η είσοδος σε άτομα που έχουν συμπτώματα βήχα ή πυρετού και όλα τα άτομα που προσέρχονταν στη Βιβλιοθήκη υποχρεούνταν να φορούν γάντια. Η χρήση του ανελκυστήρα επιτρεπόταν μόνο στα άτομα περιορισμένης κινητικότητας και μόνο με χρήση μάσκας. Η χρήση χώρων υγιεινής (WC) δεν επιτρεπόταν, λόγω μη δυνατότητας επαρκούς απολύμανσης μετά από κάθε χρήση.

Ο μέγιστος χρόνος παραμονής για αναζήτηση βιβλίων στα ράφια (εφόσον αυτό ήταν απαραίτητο) οριζόταν στα 15 λεπτά και για χρήση υπολογιστή στα 30 λεπτά. Μετά από κάθε χρήση απολυμαινόταν το ποντίκι, το mouse pad, η επιφάνεια του γραφείου και άλλαζε η μεμβράνη που κάλυπτε το πληκτρολόγιο. Ακόμη, η είσοδος για μελέτη στο αναγνωστήριο/βιβλιοστάσιο του 2ου ορόφου οριζόταν στις 2 ώρες και μπορούσε να παραταθεί μόνο στην περίπτωση που δεν υπάρχει άλλος αναγνώστης σε αναμονή. Επίσης, όσοι ήθελαν να μελετήσουν τον τοπικό τύπο στον ημιώροφο, μπορούσαν να παραμείνουν εκεί για 2 ώρες και γινόταν παράταση μόνο στην περίπτωση που δεν υπήρχε άλλος αναγνώστης σε αναμονή. Αξιοσημείωτο είναι πως όλες οι επιφάνειες τραπεζιών/γραφείων απολυμαίνονταν κάθε μέρα, τα βιβλία που επιστρέφονταν παρέμεναν σε καραντίνα για 72 ώρες και στη συνέχεια επανατοποθετούνταν στα ράφια. Όλες οι εκδηλώσεις της Βιβλιοθήκης (εκπαιδευτικά προγράμματα, ξεναγήσεις κ.ά.) αναστάλθηκαν.

⁴⁷ Βλ. <https://www.vivliothiki-pirgou.gr/epanaleitoyrgia-tis-vivliothikis-gia-to-koino-2/>

⁴⁸ Βλ. <https://www.vivliothiki-pirgou.gr/2-345-dorean-e-books-apo-tin-ethniki-vivliothiki/>

2. 7 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου "Ο Παλαμήδης"

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου «Ο Παλαμήδης», ιδρύθηκε το 1949 από τον Προοδευτικό Σύλλογο Ναυπλίου «Ο Παλαμήδης»⁴⁹. Στη συνέχεια, το 1952 παραχωρήθηκε στο Ελληνικό Δημόσιο και λειτουργεί με την ονομασία. Η Βιβλιοθήκη δεν είναι μόνο ένα κέντρο πληροφόρησης, αλλά αποτελεί πνευματικό και πολιτιστικό κέντρο που παρέχει τις υπηρεσίες της στους νομούς Αργολίδας και Κορινθίας, γι' αυτό φέρει και την επωνυμία Κεντρική.

Αξιοσημείωτο είναι πως κάθε χρόνο η συλλογή της εμπλουτίζεται τόσο απο δωρεές όσο και απο αγορές επιχορηγούμενες απο το Υπουργείο Παιδείας. Σήμερα θα βρει κανείς στους χώρους της περισσότερους απο 75.000 τόμους βιβλίων, ανάμεσα σε αυτά και σπουδαίες συλλογές του Άγγελου Τερζάκη και του Βασίλη Κυριακόπουλου, χειρόγραφα του Αντώνη Λεκόπουλου, παρτιτούρες του Βασίλειου Χαραμή, καθώς και ένα μεγάλο μέρος από την προσωπική βιβλιοθήκη της κ. Κλειώ Πρεσβέλου. Ωστόσο, σημαντικότερο όλων, είναι η σπάνια βιβλιοθήκη του Γυμνασίου του «πρώτου εν Ελλάδι», που περιλαμβάνει τα ονομαζόμενα «παλαιύτυπα», σπάνια και πολύτιμα βιβλία (το παλαιότερο είναι έκδοση του 1504). Ακόμη, η Βιβλιοθήκη διοργανώνει πλείστες πολιτιστικές εκδηλώσεις και απο το βήμα της περνούν συγγραφείς, λόγιοι και επιστήμονες.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου "Ο Παλαμήδης", ανακοίνωσε μέσα απο την ιστοσελίδα της την αναστολή της λειτουργίας της για το κοινό. Οι διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες λειτουργούσαν ωστόσο με το αναγκαίο προσωπικό. Επίσης, παρατάθηκε η ημερομηνία επιστροφής όλων των δανεισμένων τεκμηρίων ενώ τα αναγνωστήρια δεν λειτουργούσαν. Επίσης, οι επισκέπτες όφειλαν να εισέλθουν στη Βιβλιοθήκη με μάσκα και να τηρούν απόσταση ενάμισι (1,5) μέτρου μεταξύ τους⁵⁰.

⁴⁹ Βλ. <https://vivl-nafpl.arg.sch.gr/i-vivliothiki/to-istoriko-mas/>

⁵⁰ Βλ. <https://vivl-nafpl.arg.sch.gr/tag/anakoinoseis/>

Επιπλέον, κατά την είσοδό τους στον χώρο της Βιβλιοθήκης, έπρεπε υποχρεωτικά να απολυμαίνουν τα χέρια τους με τη χρήση του αντισηπτικού υγρού, που βρισκόταν στην είσοδο του Αναγνωστηρίου και του Δανειστικού και να δίνουν το ονοματεπώνυμο και το τηλέφωνο τους, ώστε να καταγραφεί στο βιβλίο επισκεπτών.

Αξίζει να σημειωθεί πως στη Βιβλιοθήκη καταγράφηκε κρούσμα της ασθένειας COVID-19 και η τηρήθηκε πιστά το υγειονομικό πρωτόκολλο με την αναστολή της λειτουργίας της. Σε επόμενη ανακοίνωση της προς το κοινό, ανέφερε πως για την παραμονή του κοινού στο χώρο του αναγνωστηρίου απαιτείται, δήλωση αρνητικού self test για τους μαθητές Α΄/θμιας & Β΄/θμιας εκπαίδευσης και για τους ενήλικες, η επίδειξη πιστοποιητικού εμβολιασμού ή πιστοποιητικού νόσησης ή βεβαίωσης αρνητικού εργαστηριακού διαγνωστικού ελέγχου, με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του εισερχόμενου φυσικού προσώπου. Η χρήση των δημόσιων χώρων πραγματοποιούνταν με σειρά προτεραιότητας, η οποία δινόταν, σε όσους είναι εγγεγραμμένοι ή απλοί χρήστες, με βάση την εκάστοτε διαθεσιμότητα.

Η περιήγηση στα ράφια στο χώρο του αναγνωστηρίου δεν επιτρεπόταν, ενώ η αναζήτηση των τεκμηρίων πραγματοποιούνταν αποκλειστικά από τον κατάλογο της βιβλιοθήκης και η ανάσυρση γινόταν από το αρμόδιο προσωπικό και μόνο. Ακόμη, στο χώρο των παιδικών βιβλίων, τα τεκμήρια ήταν διαθέσιμα για δανεισμό, αλλά δεν επιτρεπόταν η χρήση του υλικού από τον έναν αναγνώστη στον άλλο, χωρίς να περάσουν 72 ώρες.

2.8 Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη ιδρύθηκε το 1852. Η Βιβλιοθήκη προσφέρει τις υπηρεσίες της στους κατοίκους της πόλης της Βέροιας, της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας και της Κεντρικής Μακεδονίας.⁵¹ Αξίζει να ειπωθεί πως το 2010 της απονεμήθηκε βραβείο με τίτλο «Πρόσβαση στη Μάθηση 2010» από το ίδρυμα Bill and Melinda Gates. Επιπλέον, το 2012 κέρδισε το βραβείο «Ακαδημίας Αθηνών» για το εκπαιδευτικό της έργο. Μέχρι σήμερα έχει περισσότερα από 35.000 εγγεγραμμένα μέλη και δανείζει περισσότερα από 150.000 τεκμήρια ανα έτος. Χαρακτηριστικό είναι πως τη δεκαετία 1999-2019 η Βιβλιοθήκη δάνεισε περίπου 3.632.829 τεκμήρια. Η Βιβλιοθήκη πραγματοποιεί ποικίλες εκδηλώσεις και προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από Ε.Ε.

Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού

Τον Μάρτιο του 2020, η Βιβλιοθήκη ανέστειλε όλες τις λειτουργίες της εκτός από το δανεισμό και την επιστροφή βιβλίων⁵². Αξιοσημείωτο είναι πως μέσα από την επίσημη ιστοσελίδα της πρότεινε στο κοινό να αξιοποιήσει το χρόνο του δημιουργικά. Αναλυτικότερα, πρότεινε πηγές στο διαδίκτυο σχετικές με εκπαίδευση και δωρεάν μαθήματα για όλους, ιστοσελίδες για έρευνα, ebooks και τη ΜΕΔΟΥΣΑ το ψηφιακό αποθετήριο ανοιχτής πρόσβασης της Δημόσιας Βιβλιοθήκης της Βέροιας. Επίσης πραγματοποίησε Online Webinar ρομποτικής για ενήλικες.

Ακόμη, τον Μάιο του 2020, πραγματοποίησε διαδικτυακή συνάντηση με τίτλο Effective Communication for Healthy Outcomes, όπου συζητήθηκε η σημασία της αποτελεσματικής επικοινωνίας για την κατανόηση ζητημάτων της υγειονομικής περίθαλψης.

Τον Απρίλιο του 2020, έγιναν Online Μαθήματα από το Tech Talent School όπου συζητήθηκαν καινοτόμες παιδαγωγικές μέθοδοι και δραστηριότητες για τη δημιουργική απασχόληση παιδιών, εν καιρώ εγκλεισμού. Επιπλέον πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις και παρουσιάστηκαν με Live Streaming από την Υπηρεσία ΔΙΑΥΛΟΣ. Τον ίδιο μήνα, πραγματοποιήθηκαν Online Εργαστήρια για την Παιδεία από το Veria Tech Lab της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Βέροιας. Πιο συγκεκριμένα, το Journalists About Journalism με την υποστήριξη της πρεσβείας των Η.Π.Α στην Αθήνα, διοργάνωσε σειρά εργαστηρίων για την ειδησεογραφική παιδεία και την πληροφορία στα ΜΜΕ (Media, Information & news literacy) σε τέσσερις διαφορετικές βιβλιοθήκες, μεταξύ των οποίων και στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας.

⁵¹ <https://www.libver.gr/>

⁵² Ο.π.

Στόχος των εργαστηρίων αυτών ήταν να εισάγουν βιβλιοθηκονόμους, εκπαιδευτικούς, μαθητές, αλλά και όλους όσοι ενδιαφέρονταν, στις βασικές έννοιες της ειδησεογραφικής παιδείας και πληροφορίας των μέσων ενημέρωσης και επικοινωνίας, με στόχο την κριτική πρόσληψη του περιεχομένου που διακινείται από όλες τις πλατφόρμες επικοινωνίας και ταυτόχρονα τη δυναμική αντιμετώπιση του φαινομένου της παραπληροφόρησης και των ψευδών ειδήσεων⁵³.

Στη διάρκεια των εργαστηρίων εξετάστηκαν ζητήματα όπως η αξία και διασταύρωση των πηγών, οι τρόποι ανάπτυξης της κριτικής σκέψης και μέθοδοι, χρήσιμα για την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, για την αναγνώριση της διαφοράς μεταξύ είδησης, γνώμης και προπαγάνδας, τον εντοπισμό ψευδών ειδήσεων, τη διαφορά μεταξύ δημοσιογράφων και άλλων πηγών που διαδίδουν πληροφορίες, τη σημασία της επαλήθευσης κ.ά. Ταυτόχρονα, μέσα από παραδείγματα και συζήτηση, αναδείχθηκε η σημασία της ευθύνης που έχουμε όλοι ως “ψηφιακοί” πολίτες, ως παραγωγοί διαδικτυακού περιεχομένου απέναντι στην προάσπιση των δημοκρατικών αξιών αλλά και της σωστής ενημέρωσης. Τον Απρίλιο επίσης, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή διάλεξη του Δρ Άγγελου Ροδαφηνού για τους αναγνώστες/φίλους με τίτλο «Έξυπνες ιδέες για την αξιοποίηση του χρόνου σας κατά τη διάρκεια της παραμονής στο σπίτι. Κορονοϊός: κρίση η ευκαιρία;».

Επιπλέον, η Βιβλιοθήκη ως μέλος του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών συμμετείχε στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για παιδιά, που οργάνωσε και σχεδίασε η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, με θέμα «Αλλάζω Σελίδα... από τη Βιβλιοθήκη στο Σπίτι». Όπως ανέφερε στην ανακοίνωσή της, *“Οι άνθρωποι που δίνουν αγώνα για να προσφέρουν στον συνάνθρωπό τους είναι πάρα πολλοί. Ας σκεφτούμε ποιοι εργαζόμενοι βρίσκονται στο πεδίο μάχης απέναντι στον κορονοϊό τις δύσκολες αυτές μέρες (γιατροί, νοσηλεύτες, καθαρίστριες, αστυνομικοί, υπάλληλοι σούπερ μάρκετ, αρτοποιοί, μανάβηδες, κρεοπώλες, δημοσιογράφοι, υπάλληλοι του Δήμου, εργάτες...). Με ένα σύντομο ηλεκτρονικό μήνυμα (email), μπορούμε να τους ευχαριστήσουμε και να δείξουμε ότι αναγνωρίζουμε την προσφορά και την αυτοθυσία τους.”*

Τον Μάιο του 2020, η Βιβλιοθήκη αποφάσισε την δωρεάν παράδοση βιβλίων κατ’ οίκον από μέσω της ACS. Η όλη διαδικασία έγινε τηρώντας πιστά τους κανόνες υγιεινής. Κάθε μέλος μπορούσε να δανειστεί έως 3 βιβλία⁵⁴.

Στις 15 Ιουνίου 2020, Βιβλιοθήκη επανήλθε στο πλήρες ωράριο λειτουργίας. Επιπλέον συνέχισε να προσφέρει στα μέλη της τη δυνατότητα εύρεσης αρθρογραφίας, σε θέματα που τους ενδιέφεραν και τη δυνατότητα παραγγελίας επιστημονικών άρθρων που δε διαθέτει η ίδια, αλλά που προσφέρονται από άλλες Βιβλιοθήκες. Τα αναγνωστήρια, ο χώρος έμπνευσης, οι υπολογιστές του κοινού, το

⁵³ Ο.π.

⁵⁴ Ο.π.

στούντιο ηχογράφησης και η αίθουσα εκδηλώσεων ωστόσο δεν λειτουργούσαν. Με την υποστήριξη της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας και του Αντιπεριφερειάρχη Ημαθίας κ.Κώστα Καλαϊτζίδη, η Βιβλιοθήκη ήταν πλήρως εξοπλισμένη με αντισηπτικά, γάντια, μάσκες και άλλο υγειονομικό υλικό με σκοπό την τακτική απολύμανση των χώρων για την προστασία του προσωπικού και των αναγνωστών της.

Στα πλαίσια της εκστρατείας #μένουμε ασφαλείς ώστε να βοηθήσουμε όλοι στη μη περαιτέρω εξάπλωση του Coronavirus (COVID-19), η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Βέροιας και το VeriaTechLab συνέχισαν τα δωρεάν μαθήματα στις Νέες Τεχνολογίες και εργαστήρια για παιδιά, με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Για τα μαθήματα χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα του Office365 και συγκεκριμένα της Εφαρμογής Microsoft Teams.

Τον Αύγουστο του 2020, η Βιβλιοθήκη και το VeriaTechLab παρουσίασαν ένα ιδιαίτερα χρήσιμο σεμινάριο για όλους, με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε η πλατφόρμα του Office365 και συγκεκριμένα η Εφαρμογή Microsoft Teams. Το διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο «Πρώτες βοήθειες: απλά βήματα για τη σωτηρία μιας ζωής» απευθυνόταν σε μικρούς και μεγάλους και περιλάμβανε ενότητες για την αντιμετώπιση έκτακτων αλλά και καθημερινών περιστατικών σε βρέφη, παιδιά και ενήλικες. Εισηγήτρια ήταν η κ. Δήμητρα Μποχώρη, Πτυχιούχος Φυσικής Αγωγής και πιστοποιημένη επόπτρια πισίνας. Πιο συγκεκριμένα, έγινε λόγος για τα εξής περιστατικά: αντιμετώπιση αναίσθητου θύματος, απόφραξη αεροφόρου οδού, χρήση αυτόματου εξωτερικού απινιδωτή (AED), πνιγμονή, αιμορραγίες, καταπληξία, διαταραχές θερμορύθμισης, εγκαύματα, επιληπτικοί σπασμοί, μυοσκελετικές κακώσεις, τσιμπήματα και ηλεκτροπληξία.

Τον Οκτώβριο 2020, στο πλαίσιο της εκστρατείας #μένουμε ασφαλείς ώστε να βοηθήσουμε όλοι στη μη περαιτέρω εξάπλωση του Coronavirus (COVID-19), η Δημόσια Βιβλιοθήκη της Βέροιας και το VeriaTechLab παρουσίασαν εξ αποστάσεως διαδικτυακές δραστηριότητες για όλους, με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Πιο αναλυτικά, πραγματοποιήθηκε η διαδικτυακή δραστηριότητα, όπου έγινε εξοικείωση με βασικές έννοιες και εντολές προγραμματισμού, που μετατρέπονται αυτόματα σε γλώσσα προγραμματισμού Python, για παιδιά 12 – 14 ετών. Επίσης, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή δραστηριότητα με τίτλο "Αναζητώ στοχευμένα και επιλέγω σωστά, χρησιμοποιώντας τον κατάλογο της βιβλιοθήκης μου! Ενημερώνομαι, πώς να χρησιμοποιώ σωστά τον ενημερωμένο ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης και τις υπηρεσίες του, ώστε ειδικά την περίοδο του COVID-19, να γίνει ένα εργαλείο για την άμεση εξυπηρέτησή μου".

Επιπλέον, μια ακόμη διαδικτυακή δραστηριότητα, είχε τίτλο "Συζητάμε για την ασφάλεια στο διαδίκτυο και αφορούσε παιδιά 7-10 ετών. Ακόμη, τον Νοέμβριο του 2020, πραγματοποιήθηκε δωρεάν παράδοση βιβλίων κατ' οίκον από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας και το My Market Βέροιας ενώ πραγματοποιήθηκαν οι εξής διαδικτυακές εκδηλώσεις:

- ARDUINO Webinar.

Ένα webinar όπου αφορούσε τον κόσμο των ηλεκτρονικών και του arduino μέσα από το περιβάλλον της σελίδας tinkercad, με εκπαιδευτή τον Χατζηγεωργίου Γιώργο. Το webinar αφορούσε νέους 14+ ετών και ενήλικες.

Τον Δεκέμβριο του 2020, η Βιβλιοθήκη ανέστειλε τις υπηρεσίες της⁵⁵. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν ποικίλες και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες διαδικτυακές εκδηλώσεις με επίκεντρο τη Βέροια και τους ανθρώπους της. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακές γιορτινές δράσεις για παιδιά. Η εορταστική περίοδος ήταν πολύ διαφορετική σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές. Έτσι, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας και το Veria Tech Lab αν και παρέμειναν κλειστά για το κοινό, συνέχισαν την υπηρεσία δωρεάν παράδοσης βιβλίων κατ' οίκον αποκλειστικά για τα μέλη της, που κατοικούν στην πόλη της Βέροιας. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν διαδικτυακά εορταστικά εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά. Αγαπημένα παραμύθια, εικαστικά εργαστήρια, μαγειρική και αφηγήσεις κλασσικών εορταστικών ιστοριών.

Τον Μάρτιο του 2020, η Βιβλιοθήκη έπειτα από ανακοίνωση της ανέφερε πως δέχεται επιστροφές βιβλίων, στον ειδικά διαμορφωμένο χώρο, στην κεντρική είσοδο. Τα μέλη που είχαν δανεισμένα βιβλία και μπορούσαν να μετακινηθούν σύμφωνα με τους κανόνες μετακίνησης, είχαν τη δυνατότητα να τα επιστρέψουν για να εξυπηρετηθούν και άλλα μέλη που πιθανόν τα χρειάζονται.

Τον Σεπτέμβριο του 2021 οι πολίτες της Βέροιας, είχαν τη δυνατότητα να απολαύσουν την ασφάλεια του νέου υπαίθριου αναγνωστηρίου⁵⁶. Αξιοσημείωτο είναι πως η μεταμόρφωση του εξωτερικού χώρου σε υπαίθριο αναγνωστήριο πραγματοποιήθηκε ώστε να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες, που περιόριζαν την παρουσία του κόσμου κλειστούς χώρους. Στο υπαίθριο αναγνωστήριο, το κοινό έχει την ευκαιρία να χρησιμοποιεί το ασύρματο δίκτυο της βιβλιοθήκης για δωρεάν και γρήγορη πρόσβαση στο διαδίκτυο, να έχει πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων. Επίσης, οι επισκέπτες μπορούν να παρακολουθούν μαθήματα και εργαστήρια απολαμβάνοντας ταυτόχρονα την άνεση και την ασφάλεια ενός υπαίθριου αναγνωστηρίου. Ακόμη, ο χώρος χρησιμοποιείται για την προβολή ταινιών και τη διοργάνωση μουσικών εκδηλώσεων.

⁵⁵ Ο.π.

⁵⁶ Ο.π.

Συμπεράσματα

Το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν «Μέτρα προστασίας κατά της διασποράς του κορωνοϊού Covid-19 στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες». Αποτελεί γεγονός πως μια δημόσια βιβλιοθήκη είναι ένας οργανισμός που προσφέρει μεγάλο είδος υπηρεσιών, οι οποίες προσαρμόζονται στις ανάγκες όλων των ομάδων μιας κοινωνίας, όπως είναι οι μαθητές, οι φοιτητές, οι εκπαιδευτικοί αλλά και οι υπόλοιποι χρήστες της τοπικής κοινότητας. Ο ρόλος λοιπόν μιας δημόσιας βιβλιοθήκης είναι η συγκέντρωση, η διατήρηση των γνώσεων και η μετάδοση της προηγμένης γνώσης προς χρήση των ενδιαφερομένων χρηστών. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες αποτελούν ζωτικές οντότητες που περιλαμβάνουν όλη την ανθρώπινη γνώση και διαφυλάσσουν ένα τεράστιο μέρος μεγάλων έργων των σημαντικότερων αντιπροσώπων του λόγου, της τέχνης άλλα και άλλων θεματικών κατηγοριών.

Στη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19, οι δημόσιες βιβλιοθήκες ανέστειλαν τις λειτουργίες για το κοινό, αλλά οι διοικητικές υπηρεσίες λειτουργούσαν κανονικά. Παράλληλα, εφάρμοσαν μέτρα τα οποία ήταν υποχρεωτικά τόσο για το προσωπικό όσο και για τους επισκέπτες. Πιο συγκεκριμένα, όσοι βρίσκονταν στους χώρους της, όφειλαν να κρατούν απόσταση 1,5 έως 2 μέτρα μεταξύ τους, ενώ αν κάποιος εργαζόμενος ή χρήστης παρουσίαζε πυρετό ή βήχα, απαγορευόταν η είσοδος στους χώρους της Βιβλιοθήκης. Επίσης, έγινε σύσταση προς όλους για το σχολαστικό πλύσιμο των χεριών και χρήση αλκοολούχου διαλύματος μετά την επαφή με φυσικά αντικείμενα ενώ απολυμαντικό χεριών βρισκόταν στην είσοδο και στα τραπέζια των Αναγνωστηρίων.

Ανάμεσα στις συστάσεις για την αποφυγή της διασποράς του κορωνοϊού, ήταν η υποχρεωτική χρήση γαντιών και масκών τόσο από τους υπαλλήλους όσο και από τους επισκέπτες. Αξίζει να σημειωθεί πως το προσωπικό απολύμαινε τις κοινόχρηστες επιφάνειες, τους υπολογιστές, τα συμπληρωματικά εξαρτήματα τους μετά από κάθε χρήση με ειδικό διάλυμα. Επιπλέον, εφαρμοζόταν καραντίνα 72 ωρών για φυσικά τεκμήρια που επιστρέφονταν από δανεισμό και τοποθετούνταν σε πλαστική σακούλα και στη συνέχεια σε κουτιά με σημειωμένη την ημερομηνία παραλαβής, όπου κλείνονταν ερμητικά και αποθηκεύονταν σε ξεχωριστό χώρο.

Οι εκδηλώσεις των Βιβλιοθηκών (εκπαιδευτικά προγράμματα, ξεναγήσεις, εκδηλώσεις), δεν θα πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα που βρισκόταν σε αναστολή η λειτουργία τους. Ωστόσο, όλες στις περισσότερες Βιβλιοθήκες υπήρχε διαθέσιμη η υπηρεσία της online κράτησης βιβλίων στο λογαριασμό τους ενώ όσοι επιθυμούσαν μπορούσαν να αναζητήσουν στον κατάλογο τα βιβλία που τους ενδιέφεραν και να αιτηθούν στο προσωπικό της Βιβλιοθήκης να τους εξυπηρετήσει τηλεφωνικά, είτε μέσω e-mail.

Τέλος, πολλές Βιβλιοθήκες, όπως η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας, πραγματοποίησαν ποικίλες διαδικτυακές δραστηριότητες τόσο για μεγάλους όσο και παιδιά και προσπάθησαν με τον τρόπο αυτό να συμβάλλουν στη δημιουργική απασχόληση τους κατά τη διάρκεια της εκστρατείας "Μένουμε σπίτι".

Βιβλιογραφικές πηγές

Εφημερίδα της κυβερνήσεως, 2003, διαθέσιμο στο: <https://edu.klimaka.gr/arxeio/nomothesia-fek/fek-1784-2003-plaisio-leitourgias-scholikes-vivliothikes-klimaka.pdf>

Η Διακήρυξη των IFLA/UNESCO για τη Δημόσια Βιβλιοθήκη 1994, διαθέσιμο στο : <https://www.ifla.org/files/assets/public-libraries/publications/PL-manifesto/pl-manifesto-el.pdf>

Καταλογογράφηση, https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/1676/1/02_chapter_2.pdf

Laliotis, I. (2020). “The Covid-19 pandemic in Greece”. Munich Personal RePEc Archive, Paper No. 99754.

Μέλλου, Δ., 2006. Συνεργασίες λαϊκών βιβλιοθηκών μέσα από την εμπειρία στη δημοτική βιβλιοθήκη Χαϊδαρίου. Συνεδριακό Κέντρο Λειβαδιάς.

Mouroutsos, I. (2020). Δημόσια Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση κατά την κρίση του κορωνοϊού. HAPSc Policy Briefs Series, 1(1), 107-113.

Σεμερτζάκη, Ε., 2006. Οι βιβλιοθήκες στην Ελλάδα από τη αρχαιότητα μέχρι σήμερα: σύντομη ιστορική αναδρομή. Αθήνα.

Τροχόπουλος, Γ., 2003. Ελληνικές δημόσιες βιβλιοθήκες: από την ανάπτυξη συλλογών στη εξυπηρέτηση του κοινού. Μια πρώτη θεώρηση του νέου τοπίου. 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Διαδικτυακές πηγές

- Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Ανδρίτσαινας <http://www.andritsainalibrary.gr/>
- Αιάντειος Δημόσια Βιβλιοθήκη Αταλάντης
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας <https://www.libver.gr/>
- Ζωσιμαία Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Ιωαννίνων
- Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Κέρκυρας <http://corfulibrary.gr/el/kerkyra-bibliothiki-about-greek/kerkyra-bibliothiki-istoria.html>
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας <http://www.libkon.gr/%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%bf-%ce%b1%cf%80%ce%bf%cf%83%cf%84%ce%bf%ce%bb%ce%b7/>
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου <https://network.nlg.gr/library/dimosia-kentriki-vivliothiki-pirgou/>
- <http://repositorycsl.ekt.gr/csl/bitstream/10814/314/1/O%20CF%81%CF%8C%CE%BB%CE%BF%CF%82%20CF%84%CF%89%CE%BD%20CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%AF%CF%89%CE%BD%20CE%B2%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%B7%CE%BA%CF%8E%CE%BD%20CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD%20CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%AF%CE%B1%20CF%84%CE%B7%CF%82%20CF%80%CE%BB%CE%B7%CF%81%CE%BF%CF%86%CF%8C%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82.pdf>
- <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/getting-workplace-ready-for-covid-19.pdf>
- <https://library.upatras.gr/news/librariesincovid>
- http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/ya83064_2003.htm
- <http://www.andritsainalibrary.gr/category/news/>
- <https://vivil-atalant.fth.sch.gr/%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%83%ce%b1%cf%81%ce%bc%ce%bf%cf%83%ce%bc%ce%ad%ce%bd%ce%bf-%cf%89%cf%81%ce%ac%cf%81%ce%b9%ce%bf-%ce%bb%ce%b5%ce%b9%cf%84%ce%bf%cf%85%cf%81%ce%b3%ce%af%ce%b1%cf%82-%ce%b1%ce%b4/>
- <https://vivil-atalant.fth.sch.gr/%cf%85%cf%80%ce%b7%cf%81%ce%b5%cf%83%ce%af%ce%b5%cf%82-%cf%83%cf%84%ce%bf%ce%bd-%ce%ba%ce%b1%ce%b9%cf%81%cf%8c-%cf%84%ce%b7%cf%82-%cf%80%ce%b1%ce%bd%ce%b4%ce%b7%ce%bc%ce%af%ce%b1%cf%82/>

-
- <http://zosimaialib.sch.gr/?cat=1&lang=el>
-
- <http://corfulibrary.gr/el/kerkyra-bibliothiki-about-greek/kerkyra-bibliothiki-istoria.html>
-
- <http://corfulibrary.gr/el/public-library-corfu-news/248-xeimerino-wrario-21-22.html>
-
- <http://corfulibrary.gr/el/public-library-corfu-news.html>
-
- <http://www.libkon.gr/%ce%b9%cf%83%cf%84%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%ba%ce%bf-%ce%b1%cf%80%ce%bf%cf%83%cf%84%ce%bf%ce%bb%ce%b7/>
- <https://network.nlg.gr/library/dimosia-kentriki-vivliothiki-pirgou/>
- <https://www.vivliothiki-pirgou.gr/ti-kanoy-me-tis-ateleiot-es-ores-poy-eimaste-me-ta-paidia-sto-spiti/>
- <https://www.vivliothiki-pirgou.gr/epanaleitoyrgia-tis-vivliothikis-gia-to-koino-2/>
- <https://www.vivliothiki-pirgou.gr/2-345-dorean-e-books-apo-tin-ethniki-vivliothiki/>
- <https://vivl-nafpl.arg.sch.gr/i-vivliothiki/to-istoriko-mas/>
- <https://vivl-nafpl.arg.sch.gr/tag/anakoinoseis/>